

КРЕОЛІЗОВАНІ ТЕКСТИ У СЕМІОТИЧНИХ, ЛІНГВІСТИЧНИХ ТА ФОЛЬКЛОРИСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ

У статті подано короткий огляд історії вивчення вербально-візуальних текстів у семіотиці та лінгвістиці протягом XX – початку XXI ст. Запропоновано кілька прикладів можливого застосування теорії креолізованих текстів під час аналізу сюжетно-епіграфічної вишивки. Авторка акцентує на тому, що теоретичні положення щодо полікодовості, розроблені в семіотиці та лінгвістиці, виявляються плідними для фольклористики.

Ключові слова: креолізовані тексти, вербально-візуальні тексти, інтерсеміотичний переклад, сюжетно-епіграфічна вишивка.

В статье дается краткий обзор истории изучения вербально-визуальных текстов в семиотике и лингвистике на протяжении XX – начала XXI в. Предлагается несколько примеров возможного применения теории креолизованных текстов во время анализа сюжетно-эпиграфической вышивки. Автор делает акцент на том, что теоретические положения относительно поликодовости, разработанные в семиотике и лингвистике, оказываются плодотворными для фольклористики.

Ключевые слова: креолизованные тексты, вербально-визуальные тексты, интерсемиотический перевод, сюжетно-эпиграфическая вышивка.

The article gives a brief review of studies on verbal and visual texts in semiotics and linguistics throughout the 20th to early 21st centuries. It also proposes several examples of application of creolized text theory while analysing plot-and-epigraphic embroidery. The authoress stresses that theoretical propositions concerning creolization developed in semiotics and linguistics prove to be fruitful for folklore studies.

Keywords: creolized texts, verbal and visual texts, intersemiotic rendering, plot-and-epigraphic embroidery.

У другій половині ХХ ст. лінгвісти почали активно досліджувати тексти, які, крім словесного компонента, містять ще й будь-який інший невербальний складник, найчастіше візуальний. Текст, що складається з двох негомогенних частин (що є не механічною сумою цих складників, а єдиним смисловим утворенням [1, с. 11]), у більшості праць називають «креолізованим», слідом за Ю. Сорокіним і Є. Тарасовим [32], які у 1990 році ввели це поняття до наукового обігу.

Утім, ще задовго до виникнення в мовознавстві поняття «креолізованого тексту» (яке, до речі, є аж ніяк не єдиним терміном на позначення цього явища – у наукових працях сучасних дослідників відомо чимало його синонімічних дефініцій (гетерогенний текст, синкретичний текст, контамінований текст, семіотично ускладнений текст тощо) [23, с. 369], де часом автори пропонують терміни, на їхню думку, вдаліші за «креолізований текст», як-от «мультимодальний текст» [23, с. 374], «полікодовий текст» [35, с. 90]) цей феномен уже був відомий і доволі детально описаний у семіотичних дослідженнях ХХ ст.

Зокрема, Ю. Лотман розглядав текст «не як реалізацію повідомлення на якій-небудь мові, а як складний механізм, що зберігає різноманітні коди і здатний трансформувати отримувані повідомлення та породжувати нові» [25, с. 132]. У розумінні Ю. Лотмана текст постає як система різноманітних семіотичних просторів, де циркулює певне вихідне повідомлення. А Р. Барт відсилав до періоду XVII–XVIII ст. як до епохи, що мала «особливий смак до книжних ілюстрацій», та епохи, коли багато дослідників «прямо ставили питання про стосунок ілюстрації до дискурсивного тексту» [3, с. 302–303]. Порушуючи питання, чи завжди поряд з візуальним текстом перебуває вербальний, учений сам відповідав на нього: «Якщо ми хочемо знайти зображення без словесних коментарів, то нам, очевидно, слід звернутися до вивчення суспільств з нерозвиненою писемніс-

тю, де зображення існують, так би мовити, у піктографічному стані» [3, с. 302], водночас доповнюючи, що вербальний текст і зображення щораз частіше почали супроводжувати одне одного з появою книги.

Цікаво, що й у сучасних лінгвістичних працях автори говорять про те, що вербально-візуальні тексти стають дедалі популярнішими та більш залученими в різних сферах життя людини [7, с. 76; 9, с. 7; 22, с. 64; 29, с. 222]. Щоправда, пов'язують це явище лінгвісти здебільшого не з виникненням книги, а з розвитком Інтернету, кіно і телебачення [22, с. 64]. Популярними є полікодові тексти і завдяки їхнім об'єктивним перевагам над гомогенними текстами, як-от: лаконічність [10, с. 24–25; 17, с. 168], точність [15, с. 43], легкість сприйняття [34, с. 157] тощо. Посилення наукового інтересу до вивчення цього феномену, яке спостерігають чимало дослідників [7, с. 76; 22, с. 64; 29, с. 222], є логічним результатом надзвичайної поширеності вербально-візуальних текстів у сучасному світі.

Водночас деякі науковці відзначають нерівномірність вивчення різних видів вербально-візуальних текстів. Найдослідженішими видами креолізованих текстів визнають рекламу [21, с. 4], плакат і рекламу [8, с. 14], рекламні та політичні тексти [34, с. 155]. Значно менше, але все ж таки спрямовують свою увагу лінгвісти і на вивчення таких вербально-візуальних текстів, як карикатура [8], дівочий альбом [15], автоілюстрації письменників [30] тощо. Наприклад, Л. Соболівська, протиставляючи ілюстрації художників до творів письменників та автоілюстрації письменників, зауважує значно більшу міру пов'язаності у другому випадку [30, с. 161], що, безсумнівно, є креолізованим текстом.

Проте навіть якщо художник і письменник – дві різні особи, то їхнє спільне творіння – літературний твір і зображення до нього – теж розглядається як креолізований текст, але із застереженням: оскільки ілюстрація художника і твір письмен-

ника не є настільки пов'язаними, як у першому випадку, то може статися так, що в подальшому малюнок, який первинно створювався як доповнення до певного літературного твору, існуватиме як самостійна картина [5, с. 128].

До того ж ми можемо одночасно сприймати літературний твір письменника та ілюстрацію художника до нього з різних боків – і як єдиний цілісний текст, і як два окремі тексти. Приклади подібних ситуацій (навіть на матеріалі не креолізованих, а гомогенних текстів), коли відбувалися певні суперечності між авторським і читацьким сприйняттям твору, наводив і Ю. Лотман. Приміром, автор створює один текст, а читач бачить у ньому зібрання кількох новел та романів і навпаки. Так само, за твердженням Ю. Лотмана, з одного боку, художній текст і його назва можуть розглядатися як два самостійні тексти (хоча і на різних рівнях ієрархії), а з другого, – як два підтексти єдиного тексту [25, с. 131–132].

Спостереження семіотиків і лінгвістів щодо паралельної можливості сприйняття єдиного тексту як кількох окремих текстів та, навпаки, кількох окремих текстів як єдиного тексту є корисними і для фольклористичних досліджень. Зокрема, усвідомлення цього факту є необхідним під час аналізу вишитих виробів кінця XIX – першої половини XX ст., виготовлених за друкованими схемами для рукоділля. Іноді такі друковані малюнки для вишивки хрестиком уже містили відповідні написи, які потім вишивальниці могли або переносити на полотно в тому самому вигляді, або замінювати одні написи на інші, залишаючи малюнок таким самим. Коли ж друковані малюнки були без написів, вишивальниці могли самостійно добирати відповідні словесні твори. Вишитими написами зазвичай ставали тексти, які вже побутували в усній народній культурі (найчастіше – пісні та прислів'я). У всіх цих випадках ми розглядаємо комбінації малюнків і написів до них як креолізовані тексти.

Крім того, комбінації могли утворюватися не лише між різними малюнками та написами, а й між різними сценками. Часом вишивальниці, маючи перед собою журнал (альбом, брошуру тощо) з набором окремих сценок для вишивання, поєднували їх на одному полотні (наприклад, вишивали дві різні сценки на різних кінцях рушника). Зрозуміло, що в кожній конкретній ситуації вишивальниці пов'язували ці сюжети між собою більшою чи меншою мірою. Очевидно і те, що споглядачі подібних вишивок також можуть сприймати їх неоднаково. Звідси постає запитання: як науковець має розглядати ці вишиті сюжети – як єдиний цілісний текст чи як серію окремих текстів, у певний спосіб пов'язаних між собою?

Зрештою, обидва підходи мають право на існування. Проте ми у своєму дослідженні повинні визначити єдиний критерій розгляду текстів: усе, що вишите на одному виробі, незалежно від кількості та міри пов'язаності між собою різних сюжетів, ми приймаємо за один текст, а не за серію текстів. Така наша позиція зумовлена насамперед тим, що все, що вишите на одному полотні, має чітко окреслений простір – текстильний виріб (у більшості випадків – рушник). Якщо врахувати контекст призначення предмета з вишивкою, то стає очевидним: цей простір є не лише локальним, а й ментальним. Епіграфічний вишитий виріб завжди виконує певну функцію (під час дарування, участі в обряді тощо), і в момент виконання цієї функції сприймається як єдиний текст.

Утім, повертаючись до літературних творів і художніх ілюстрацій до них, не можемо не згадати ще про один цікавий підхід до їхнього визначення. Крім того, що такі твори можуть розглядатися і як єдиний креолізований текст, і як два самостійні тексти, їх ще трактують як два варіанти одного й того самого тексту, що перебуває в різних семіотичних системах. При цьому текст, створений пізніше (а в більшості випадків це художня ілюстрація), вважається інтерсеміотичним

перекладом того тексту, що був створений раніше (зазвичай літературного твору). Зокрема, Н. Васильєва, аналізуючи малюнки художників до творів дитячої літератури, вважає такі ілюстрації перекладом з вербальної мови на мову візуальну. Обґрунтовуючи тезу «ілюстрації – це різновид перекладу», авторка наводить такі спільні характеристики перекладу в традиційному розумінні та інтерсеміотичного перекладу: сумісність стилів автора та перекладача, вплив фонових знань (життєвого досвіду) перекладача, можливість автоперекладу, різноманітні трансформації під час перекладу [6, с. 163].

Слід зазначити, що термін «інтерсеміотичний переклад» як один з видів перекладу можна знайти ще в Словнику лінгвістичних термінів О. Ахманової 1966 року, де він визначався як «передача певного змісту не засобами тієї самої або іншої природної (“словесної”) мови, а засобами якої-небудь несловесної семіотичної системи, як наприклад, хореографія, музика тощо, з одного боку, та інформаційно-логічної мови – з другого боку» [2, с. 317]. А перед цим, 1959 року, вийшла друком відома стаття російського та американського лінгвіста Р. Якобсона «Про лінгвістичні аспекти перекладу», у якій автор виокремив три види перекладу, де з-поміж двох інших («інтралінгвального перекладу» (або «перейменування») як інтерпретації вербальних знаків засобами інших знаків тієї самої мови та «інтерлінгвального перекладу» (або «власне перекладу») як інтерпретації вербальних знаків засобами якої-небудь іншої мови) був також «інтерсеміотичний переклад» (або «трансмутація»), що розумівся як «інтерпретація вербальних знаків засобами знаків невербальних семіотичних систем» [36, с. 233].

Сьогодні дослідники здебільшого дотримуються ширшого розуміння поняття «інтерсеміотичного перекладу», де цим терміном позначається не лише інтерпретація вербальних знаків невербальними засобами, а й зворотна ситуація – переведення невербальної семіотичної системи у вербаль-

ну, а також загалом інтерпретація знаків певної семіотичної системи знаками будь-якої іншої семіотичної системи [13, с. 173; 14, с. 19–20; 16, с. 82; 19, с. 50; 20, с. 34; 26, с. 306; 37, с. 596]. Хоча в сучасних працях подекуди трапляється й вузьке розуміння цієї дефініції (за Р. Якобсоном та О. Ахмановою): «Інтерсеміотичний переклад – інтерпретація вербальних знаків за допомогою невербальних знаків» [31, с. 287]. Ми ж, як і переважна більшість сучасних дослідників, з огляду на внутрішнє значення слова «інтерсеміотичний», вважаємо доцільнішим вживати термін «інтерсеміотичний переклад» у широкому розумінні.

Природними наслідками неоднозначності інтерсеміотичного перекладу Ю. Лотман називав утворення нових смислів. Якщо здійснити переклад між відносно близькими мовами (наприклад, перекласти нехудожній текст з однієї вербальної мови на іншу), то зміст зберігається; якщо ж між різними семіотичними системами (наприклад, перекласти літературний твір на мову музики), то збереження точності первинного змісту неможливе [24, с. 16]. Як результат, виникає безліч смислових варіантів вихідного тексту. З Ю. Лотманом цілком погоджується П. Тороп, коли зазначає, що під час інтерсеміотичного перекладу можна вести мову лише про умовну відповідність тексту-оригіналу і його перекладного варіанта, звідки витікає абсолютна неможливість зворотного перекладу, внаслідок чого утворюються принципово нові тексти [33, с. 73].

На множинність перекладних варіантів тексту, що походять з єдиного тексту-джерела, вказують також інші дослідники [див.: 28, с. 346; 31, с. 292; та ін.], які пояснюють цей факт зазвичай роллю особи перекладача-інтерпретатора [31, с. 292], а таку «човникову» природу перекладу (що виявляється в постійному переміщенні із зони знакоутворення в зону інтерпретації знаків і навпаки) сприймають не як недолік, а як «постійне живе звернення до творчих ресурсів перекладача» [28,

с. 346]. Водночас ученими помічено, що труднощі інтерсеміотичного перекладу значно посилюються (а отже, зростає і різноманітність перекладних варіантів), якщо йдеться про переклад не гомогенних, а креолізованих текстів [27, с. 44].

Зазначені вище напрацювання лінгвістів і семіотиків у галузі теорії інтерсеміотичного перекладу та загалом введення цього терміна вважаємо плідними й для нас. Можемо провести аналогії до вишивання вербально-візуальних сюжетів за друкованими схемами для рукоділля й у такий спосіб застосувати деякі положення з теорії інтерсеміотичного перекладу до нашого матеріалу.

Приміром, можна спостерігати явище інтерсеміотичного перекладу (з боку виробника друкованої схеми), коли розробники схем для рукоділля за мотивами фольклорних творів (найчастіше пісень та прислів'їв) пропонували свої ілюстрації (з відповідними підписами до них) для вишивки. При цьому, розглядаючи пісню як полікодовий текст (вербально-аудіальний текст, що складається зі слів та мелодії), ми маємо право говорити про її переведення в зображення з підписом (що також є полікодовим – вербально-візуальним текстом, який містить малюнок та слова) як приклад інтерсеміотичного перекладу не гомогенних, а креолізованих текстів.

У зібраній нами колекції світлин епіграфічних вишивок (1454 одиниці) є не одна, а кілька візуальних формул (які утворилися з різних друкованих схем для вишивки хрестиком) до однієї й тієї самої народної пісні «*Чи це ж тая криниченька, що голуб купався?*», яка представлена в нашому зібранні у 73(!) вишитих варіантах: це зображення і однієї дівчини (іл. 1: а, б), і дівчини та хлопця (іл. 2: а, б), і дівчини та хлопця, який грає на балалайці (іл. 3: а, б), і дівчини та хлопця, який сидить на коні (іл. 4: а, б) тощо.

Остання візуальна формула (іл. 4: б) може вишиватися не лише зі словами щойно згаданої народної пісні «*Чи це ж тая кри-*

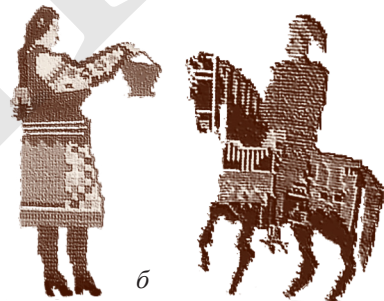
Іл. 1: *а* – рушник. м. Горлівка
Донецької обл.
Світлина Т. Волковічер;
б – схематичне зображення однієї
дівчини

Іл. 2: *а* – рушник ([Електронний
ресурс]. – Режим доступу :
[http://auction.violity.com/20098817-
rushnik-vishitij](http://auction.violity.com/20098817-rushnik-vishitij));
б – схематичне зображення дівчини та
хлопця

Іл. 3: *а* – рушник. м. Суми.
Світлина Т. Волковічер;
б – схематичне зображення дівчини
та хлопця, який грає на балайці

Іл. 4: *а* – рушник.
с. Воля-Задеревацька
Львівської обл., Музей-садиба
Степана Бандери.
Світлина Т. Волковічер;
б – схематичне зображення
дівчини та хлопця, який сидить
на коні

ниченька, що голуб купався?», а й у контамінації з рядками іншої народної пісні «Дівчино моя, напій мені коня», або й тільки зі словами «Дівчино моя, напій мені коня». У цих випадках первинний зміст тексту загалом зберігається. Проте вишивальниці, використовуючи цю візуальну формулу (іл. 4: б), могли не враховувати ті написи, що стали вже характерними для неї («Оце ж тая криниченька, що голуб купався, оце ж тая дівчинонька, що я женихався» та «Дівчино моя, напій мені коня»), а натомість добирали зовсім інші, семантично далекі словесні тексти, як-от: «Було колись на Вкраїні ревіли гармати / були колись запоріжці зміли панувати» (орфографічні особливості вишивки збережені), що є рядками з поеми Тараса Шевченка «Іван Підкова» (1839), які стали народними. В останньому випадку ми можемо говорити про інтерсеміотичний переклад і з боку вишивальниці (передача змісту зображення засобами вербальної мови), адже зміст вихідного тексту був проігнорований і додався напис, семантично не близький до первинного, унаслідок чого утворився новий полікодовий текст.

Як бачимо, теорії, розроблені в семіотиці й лінгвістиці, зокрема стосовно креолізованих текстів та інтерсеміотичного перекладу, можуть бути дуже корисними і для інших галузей науки, у тому числі й фольклористики. На жаль, вивчення текстів з погляду їхньої полікодовості у фольклористиці перебуває наразі лише на початковій стадії. На ці прогалини вказує і О. Бріцина: «Дослідження невербальних складових усного тексту фольклористикою лише розпочато, тоді як представниками інших наук, включно із мовознавством, уже зроблено вагомі кроки в дослідженні теоретичних проблем невербальної семіотики та розв'язанні окремих її практичних завдань» [4, с. 169].

На перший погляд, недостатню вивченість фольклорних креолізованих текстів можна пояснити словами Ж. Денисюк, коли вона, протиставляючи традиційний фольклор та пост-

фольклор, стверджує, що «в умовах електронної комунікації першість отримала візуалізація, яка породила так звані креолізовані тексти постфольклору» [10, с. 24] (до текстів українського постфольклору дослідниця зараховує твори останнього десятиліття [11; 12, с. 11]). Однак із цього положення існує ризик дійти хибного висновку, начебто в українському фольклорі (або постфольклорі) креолізовані тексти з'явилися лише на початку ХХІ ст., з розвитком інтернет-спілкування.

Адже якщо згадати про синкретичність фольклорних текстів як одну з їхніх головних ознак та, ширше, пристати до думки І. Кімакович, згідно з якою «всі тексти (включно й т. зв. усні) фіксують поєднання різних знакових систем» [18, с. 36], то як креолізовані слід вивчати взагалі всі фольклорні (і не тільки фольклорні) тексти. Та навіть якщо розуміти «креолізованість» у вузькому значенні (лише як фіксовані вербально-візуальні тексти), то все одно нам відомо чимало прикладів так званого письмового фольклору переважно ХХ ст.: графіті, пісенники з малюнками, альбоми (дівочі, дембельські, тюремні), «листи щастя» тощо (не кажучи вже про маловідоме у фольклористиці явище епіграфічної вишивки кінця ХІХ – першої половини ХХ ст.).

Тому ми не можемо погодитися з протиставленням творів традиційного (класичного) фольклору як вербальних і творів постфольклору як креолізованих. Точніше було б протиставити дослідження фольклору в минулому як суто вербальних текстів та сучасні намагання вчених залучати широкий контекст до вивчення народних творів та враховувати їхню полікодовість. Сьогодні ми визнаємо: теоретичні положення щодо креолізованості текстів, уже розроблені в семіотиці та лінгвістиці, виявляються надзвичайно плідними і для фольклористичних досліджень.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. *Анисимова Е. Е.* Лингвистика текста и межкультурная коммуникация (на материале креолизованных текстов) : [учеб. пособ. для студ. ф-та иностр. яз. вузов] / Е. Е. Анисимова. – Москва : Академия, 2003. – 128 с.
2. *Ахманова О. С.* Словарь лингвистических терминов / О. С. Ахманова. – Москва : Советская энциклопедия, 1966. – 608 с.
3. *Барт Р.* Избранные работы: Семиотика. Поэтика / сост., общ. ред. и вступ. ст. Г. К. Косикова. – Москва : Прогресс, 1989. – 616 с.
4. *Бріцина О. Ю.* Українська усна традиційна проза: Питання текстології та виконавства / О. Ю. Бріцина. – Київ : Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України, 2006. – 400 с.
5. *Валгина Н. С.* Теория текста : [учеб. пособ.] / Н. С. Валгина. – Москва : Логос, 2003 – 280 с.
6. *Васильєва Н. В.* Ілюстрації творів дитячої літератури як інтерсеmiotичний переклад / Н. В. Васильєва // Мовні і концептуальні картини світу. – 2011. – № 36. – С. 159–163.
7. *Воронина О. А.* Демотиватор как новый тип креолизованных текстов (специфика компонентов) / О. А. Воронина, Чень Сыхань // Филологические науки. Вопросы теории и практики. – Тамбов : Грамота, 2014. – № 10 (40) : в 3 ч. – Ч. 3. – С. 76–79.
8. *Воронина О. А.* Карикатура как вид креолизованного текста / О. А. Воронина // Вестник ЦМО МГУ. – 2009. – № 2. – С. 14–18.
9. *Гетьман З.* Тексти з іконічним компонентом як результат креолізації комунікації / З. Гетьман // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Іноземна філологія. – 2006. – Вип. 40. – С. 6–7.
10. *Денисюк Ж. З.* Креолізовані тексти постфольклору як засіб інтернет-комунікації / Ж. З. Денисюк // Міжнародний вісник: культурологія, філологія, музикознавство. – 2016. – Вип. 2 (7). – С. 23–31.
11. *Денисюк Ж. З.* Постфольклор як предмет гуманітарних досліджень: до постановки питання / Ж. З. Денисюк // Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. – 2016. – № 2. – С. 19–23.
12. *Денисюк Ж. З.* Репрезентація постфольклору в інтернет-просторі: до типології жанрів / Ж. З. Денисюк // Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. – 2016. – № 3. – С. 9–14.
13. *Донская М. М.* Интерсеmiotический перевод: принцип параллельного развертывания в сфере изучения структуры телевизионного реклам-

ного дискурса / М. М. Донская // Вестник Московского государственного областного университета. – 2009. – № 3. – С. 173–177.

14. *Дубовицкая Л. В.* Феномен креолизованного текста (на материале креолизованных текстов письменной коммуникации) : автореф. дис. ... канд. филол. наук : 10.02.19 / Л. В. Дубовицкая. – Москва, 2013. – 22 с.

15. *Ермакова Н. В.* Особенности креолизованных текстов в речевом жанре «девичий альбом» / Н. В. Ермакова // Русская филология : науч. журн. / Харьков. нац. пед. ун-т им. Г. С. Сковороды. – 2014. – № 1/2. – С. 41–46.

16. *Жодані І. М.* Взаємодія вторинних моделювальних систем: проблеми термінотворення / І. М. Жодані // МАГІСТЕРІУМ. Літературознавчі студії. – 2016. – Вип. 61. – С. 80–86.

17. *Завадська О. В.* Феномен креолизованного тексту: актуальна проблема сучасних лінгвістичних досліджень / О. В. Завадська // Лінгвістичні дослідження : зб. наук. пр. ХНПУ ім. Г. С. Сковороди. – 2016. – Вип. 43. – С. 163–169.

18. *Кімакович І.* Сміховий текст традиційної культури етносу: до питання про семіотичну сутність фольклорної самосвідомості українців / І. Кімакович // Народна творчість та етнологія. – 2016. – № 4. – С. 32–46.

19. *Коваленко І. В.* Интерсемиотический перевод в межкультурном аспекте: постановка проблемы / И. В. Коваленко // Известия Волгоградского государственного педагогического университета. – 2011. – С. 50–53.

20. *Ковалів Ю. І.* Літературна герменевтика : [монографія] / Ю. І. Ковалів. – Київ : КНУ імені Тараса Шевченка, 2008. – 240 с.

21. *Корда О. А.* Креолизованный текст в современных печатных СМИ: структурно-функциональные характеристики : автореф. дис. ... канд. филол. наук. – Екатеринбург, 2013. – 20 с.

22. *Космацька Н. В.* Комікс як синкретичний текст: вихідні положення / Н. В. Космацька // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. – 2011. – № 5 (ч. 2). – С. 64–68.

23. *Лильо Г.* Сучасні мережеві тексти: проблеми дефініції (український та зарубіжний досвід) / Г. Лильо // Вісник Львівського університету. – 2015. – Вип. 40. – С. 368–377. – (Серія «Журналістика»).

24. *Лотман Ю. М.* Семиосфера / Ю. М. Лотман. – Санкт-Петербург : Искусство-СПб, 2000. – 704 с.

25. *Лотман Ю. М.* Семиотика культуры и понятие текста / Ю. М. Лотман // Лотман Ю. М. Избранные статьи : в 3 т. Т. 1. – Таллинн : Александра, 1992. – С. 129–132.

26. *Некряч Т.* Інтерсеміотичний та інтерлінгвістичний переклади: грані суміжності та точки розбіжностей / Т. Некряч, Р. Довганчина // Мовні і концептуальні картини світу. – 2014. – Вип. 48. – С. 302–310.

27. *Орел М. А.* Место интерсемиотического перевода и перевода газетных заголовков в теории и практике перевода / М. А. Орел // Вестник Нижегородского государственного лингвистического университета им. Н. А. Добролюбова. – 2007. – № 1. – С. 41–47.

28. *Ребрій О. В.* Сучасні концепції творчості у перекладі : [монографія] / О. В. Ребрій. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2012. – 376 с.

29. *Семенюк Т. П.* Цілісність та зв'язність рекламного тексту (на матеріалі текстів німецької реклами) / Т. П. Семенюк // Наукові записки [НДУ ім. Миколи Гоголя] : Філологічні науки : зб. наук. пр. – 2014. – Кн. 2. – С. 222–227.

30. *Соболівська Л.* Вербальне й візуальне як єдиний текст / Л. Соболівська // Наукові записки [Національного університету «Острозька академія»]. – 2010. – Вип. 7. – С. 154–163. – (Серія «Філософія»).

31. *Соболівська Л.* Вербальний і візуальний тексти: перекладознавчий аспект / Л. Соболівська // Волинь філологічна: текст і контекст. Інтертекстуальність у системі художньо-філософського мислення: теоретичні й історико-літературні виміри : зб. наук. пр. – 2009. – Вип. 7. – С. 286–292.

32. *Сорокин Ю. А.* Креолизованные тексты и их коммуникативная функция / Ю. А. Сорокин, Е. Ф. Тарасов // Оптимизация речевого воздействия. – Москва : Наука, 1990. – С. 180–196.

33. *Тороп П.* Тотальный перевод / Пеэтер Тороп. – Тарту : Издательство Тартуского университета, 1995. – 221 с.

34. *Чернышенко О. В.* Лингводидактический потенциал креолизованного текста в рамках компетентностного подхода / О. В. Чернышенко // Казанский педагогический журнал. – 2016. – С. 155–158.

35. *Чернявская В. Е.* Лингвистика текста: поликодовость, интертекстуальность, интердискурсивность : [учеб. пособ.] / В. Е. Чернявская. – Москва : Книжный дом «ЛИБРОКОМ», 2009. – 248 с.

36. *Jakobson R.* On Linguistic Aspects of Translation [Digital source] / Roman Jakobson // On Translatio, a cura di R. Brower. – Cambridge (Mass.) : Harvard University Press, 1959. – P. 232–239. – Mode of access : <https://web.stanford.edu/~eckert/PDF/jakobson.pdf>.

37. *Torop P.* Translation as Translating as Culture / Peeter Torop // Sign Systems Studies. – 2002. – Vol. 30.2. – P. 593–605.

SUMMARY

Since the late 20th century linguists have been actively examining creolized texts. Creolized texts are those ones which contain not only verbal part, but also any other part being non-verbal (in most cases, this latter component is visual). However, a phenomenon of existence of verbal and visual texts as a single semantic unit had been known earlier and described particularly enough in the 20th-century semiotic studies.

We propose several examples of how we can apply the theory of creolized texts while analysing the plot-and-epigraphic embroidery of the late 19th to early-to-mid 20th centuries. The matter is, particularly, observations of semiologists and linguists over parallel possibilities of perceiving a single text as a few separate texts, and vice versa, several individual texts – as an undivided one. We can use these theoretical propositions while investigating embroidered combinations among different pictures and inscriptions, as well as amid distinct verbal and visual plots.

Besides, valuable for us is also an introduction of the term *intersemiotic rendering* which can be observable both from the side of a printed cross-stitch pattern creator making it while creating pictures on oral texts' motifs, and from the side of an embroideress performing it while changing an original meaning of an image with adding her own inscription.

On the whole, we may state that modern folklorists try to draw an extensive context to exploring folk texts and take their syncretism into account. Hence, theoretical propositions concerning creolization developed in semiotics and linguistics prove to be useful for folklore studies as well.

Keywords: creolized texts, verbal and visual texts, intersemiotic translation, plot and epigraphic embroidery.